

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Робоча програма навчальної дисципліни
ОК 26 ПРОПЕДЕВТИКА ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ

Спеціальність 227 Терапія та реабілітація

Освітня програма «Фізична терапія»

Психолого-природничий факультет

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Пропедевтика внутрішніх хвороб» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Терапія та реабілітація, освітньо-професійною програмою «Фізична терапія».

Мова навчання: українська

Розробник: Саламадзе Ольга Олександрівна, доктор філософії з медицини, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії.

Протокол від “ 24 ” червня 2025 року № 7

Завідувач кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

(проф. Інна СЯСЬКА)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від “ 26 ” червня 2025 року № 5

Голова навчально-методичної комісії психолого-природничого факультету

Ірина ТРОХИМЧУК

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма навчання
		Денна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3,0	Галузь знань: 22 Охорона здоров'я Спеціальність: 227 Терапія та реабілітація Спеціалізація 227.01 Фізична терапія	Цикл професійної підготовки обов'язкового навчального компонента
Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин – 90 Потижневе навантаження – 2 години		Рік підготовки
	2	
	Семестр	
	3	
	Лекції	
	16	
	Лабораторних	
	14	
	Самостійна робота	
	60	
Індивідуальні завдання		
Форма контролю		
Залік		

Передумови для вивчення дисципліни (Нормальна анатомія людини; Науково-доказові основи практичної діяльності у фізичній терапії)

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Пропедевтика внутрішніх хвороб» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Фізична терапія» спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» галузі знань 22 Охорона здоров'я.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та практичні основи пропедевтики внутрішніх хвороб.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Пропедевтика внутрішніх хвороб» є формування в здобувачів вищої освіти визначених освітньо-професійною програмою загальних і фахових компетентностей майбутнього фізичного терапевта.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Пропедевтика внутрішніх хвороб» є:

- Оволодіння теоретичними знаннями, необхідними для виявлення захворювань людини ;
- Формування системи знань про прийоми і методи фізикального та лабораторно-інструментального обстеження пацієнтів;
- Засвоєння загальних методичних підходів клінічного обстеження хворого;
- Діагностика окремих внутрішніх захворювань людини при типових їх проявах;
- Формування у студентів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі спеціальності. Навчальна дисципліна «Пропедевтика внутрішніх хвороб» є дисципліною з циклу професійної підготовки обов'язкового навчального компонента.

Процес вивчення дисципліни «Пропедевтика внутрішніх хвороб» спрямований на формування наступних **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК 02. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 01. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові і пов'язані з ними функції, що забезпечують активність і участь особи.

СК 02. Здатність враховувати у практичній діяльності медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної терапії.

СК 04. Здатність виконувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії для збору якісних (спостереження, опитування), і кількісних (вимірювання та тестування) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю.

3. Очікувані результати навчання

Процес вивчення дисципліни сформульований у термінах *програмних результатів навчання (РН)*:

РН 07. Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв'язки різних елементів.

РН 09. Аналізувати і застосовувати сучасні науково-доказові дані для виконання професійних завдань.

РН 11. Застосовувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії; використовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі; оцінювати отриману інформацію.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня повинен:

знати:

✓ основні поняття загальної нозології: здоров'я, хвороба, патологічний процес, типовий патологічний процес, патологічна реакція, патологічний стан, етіологія, патогенез;

✓ роль причин, умов і реактивності і резистентності організму в виникненні, розвитку і наслідках хвороб;

✓ роль етіологічних факторів, факторів ризику та умов у виникненні і розвитку хвороб;

✓ причинно-наслідкові зв'язків у пропедевтичних проявів дії факторів зовнішнього середовища (виділяти зміни місцеві і загальні, патологічні і пристосувально-компенсаторні, специфічні і неспецифічні; визначати провідну ланку

✓ типові процес пропедевтики внутрішніх хвороб за принципами їх класифікації, стадіями патогенезу, загальними проявами і варіантами завершення;

✓ причини і механізми розвитку типових пропедевтичних процесів, їх прояви і значення для організму людини, зокрема у виникненні та розвитку відповідних груп захворювань

✓ причинно-наслідкові зв'язки пропедевтичних процесів (змін місцевих та загальних і пристосувально-компенсаторних, специфічних і неспецифічних; провідної та допоміжних ланок);

✓ типові порушення обміну речовин (енергетичного, вуглеводного, білкового, жирового, водно-електролітного, кислотно-основного) з визначенням їх понять, критеріїв, принципів класифікації та наслідків, голодування;

✓ причини, механізми розвитку та принципи терапії екстремальних станів: шок, колапс, кома;

✓ стани і порушення в системі кровообігу: недостатність кровообігу; недостатність серця, аритмії серця; артеріальна гіпертензія, артеріальна гіпотензія; артеріосклероз, атеросклероз;

✓ зміни основних параметрів кардіо- та гемодинаміки при недостатності серця (частота і сила серцевих скорочень, хвилинний та систолічний об'єми крові, систолічний, діастолічний, середній і пульсовий артеріальні тиски крові, венозний тиск крові);

✓ причини виникнення недостатності зовнішнього дихання, роль порушень вентиляції альвеол, дифузії газів через альвеоло-капілярну мембрану, перфузії у малому колі кровообігу в розвитку недостатності дихання; причини і механізми виникнення задишки;

✓ типові пропедевтичні стани в системі травлення: недостатність травлення, виразкову хворобу шлунка та/або дванадцятипалої кишки як мультифакторіальну хворобу;

✓ етіологію, патогенез, клінічні прояви печінкової недостатності, печінкової коми, жовтяниці, портальної гіпертензії;

✓ причини та механізми порушень процесів при гострій та хронічній нирковій недостатності, гломерулонефриті, нефротичному синдромі, сечовому синдромі, уремійній комі;

✓ причини та загальні механізми розвитку порушень функцій ендокринних залоз, первинних і вторинних ендокринопатій, наслідки порушень секреції гормонів аденогіпофіза, нейрогіпофіза, надниркових залоз, щитоподібної залози, статевих залоз;

✓ загальні принципи діагностики та лікування порушень діяльності ендокринної системи;

✓ загальнобіологічну роль стресу, його причини та механізми розвитку, мати уявлення про загальний адаптаційний синдром та “хвороби адаптації”;

✓ типові порушення діяльності нервової системи: сенсорних функцій, рухової функції, вегетативної функції, трофічної функції та інтегративної функції;

✓ роль гострих та хронічних розладів мозкового кровообігу в порушеннях діяльності головного мозку та організму в цілому;

вміти:

✓ вирішувати ситуаційні задачі із визначенням причинних факторів, факторів ризику, головної ланки патогенезу, стадій розвитку, механізмів розвитку клінічних проявів, варіантів завершення, принципів надання медичної допомоги при типових пропедевтичних процесах та найпоширеніших захворюваннях;

✓ схематично відображати механізми пропедевтики та клінічні прояви при захворюваннях;

- ✓ аналізувати та інтерпретувати результати дослідження крові, сечі, ліпідограми, електрокардіограми, спірограми, імунограми, гормонального фону;
- ✓ на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати стан функціонування органів та систем організму при захворюваннях;
- ✓ аналізувати різні варіанти розвитку причинно-наслідкових взаємовідносин в патогенезі хвороб;
- ✓ вміти виділити та зафіксувати провідний типовий патологічний процес, його головну ланку та клінічні ознаки.

здатен продемонструвати:

- теоретичні знання у різних специфічних ситуаціях, що виникають під час освітнього процесу та професійної діяльності;
- здатність до розв'язання складних спеціалізованих завдань та практичних проблем, що виникають під час професійної діяльності);
- здатність до самостійного удосконалення знань та розуміння специфічних особливостей своєї професійної спеціалізації та цінності своєї професії;

володіти навичками:

- ефективно застосовувати теоретичні професійні знання у практичній діяльності;
- використовувати навчальне обладнання, технічні засоби навчання;

самостійно вирішувати:

- проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення;
- стратегію професійної діяльності.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Вступ до пропедевтики внутрішніх хвороб. Пропедевтика в пульмонології, кардіології, ревматології, гематології.

Тема 1. Вступ до клініки внутрішніх хвороб. Методологія та техніка огляду хворого.

Етика та деонтологія в медицині та фармації. Методологія діагнозу. Види діагнозу. Медична документація: амбулаторна карта хворого, історія хвороби стаціонарного хворого, лист лікарських призначень, температурний лист, статистичний талон. Основні фізикальні методи обстеження хворого: опитування, анамнез хвороби, анамнез життя, їх значення для постановки діагнозу. Поняття про фізикальні методи обстеження: перкусія, пальпація, аускультация. Загальний огляд хворого. Правила та техніка загального огляду хворого. Сучасні лабораторні та інструментальні методи дослідження.

Значення клінічних та лабораторно-інструментальних методів дослідження хворого як критеріїв ефективності та безпеки лікарської терапії.

Тема 2. Пропедевтика в пульмонології. Основні симптоми та синдроми в пульмонології. Основні захворювання дихальної системи

Загальні та додаткові методи обстеження пульмонологічного хворого: опитування, огляд, дані фізикального обстеження (перкусія, пальпація, аускультация), клінічний аналіз крові та харкотиння, бактеріологічне дослідження харкотиння, рентгенодіагностика, бронхоскопія, термографія, вивчення функції зовнішнього дихання. Основні симптоми в пульмонології: задишка, кашель, кровохаркання, біль в грудній клітині. Основні клінічні синдроми в пульмонології (підвищення щільності тканини легенів, утворення порожнини в легенях, накопичення рідини в плевральній порожнині, бронхообструкція, недостатність дихання). Курація тематичних пацієнтів.

Етіологія, патогенез та клінічна картина основних захворювань органів дихання (гострий та хронічний бронхіт, пневмонія, бронхіальна астма, бронхоектатична хвороба, плеврит, рак, емфізема легенів, недостатність дихання).

Тема 3. Пропедевтика в кардіології. Основні симптоми та синдроми в кардіології. Основні захворювання серцево-судинної системи (атеросклероз, ішемічна хвороба серця, гіпертонічна хвороба, хронічна серцева недостатність)

Загальні та додаткові методи обстеження кардіологічного хворого: опитування хворого, огляд, дані фізикального обстеження (перкусія, пальпація, аускультация), електрокардіографія, рентгенологічне дослідження, ангіографія, ультразвукове обстеження, вміст амінотрансфераз, холестерину, вміст гормонів надниркових залоз. Симптоми та синдроми основних захворювань серцево-судинної системи.

Етіологія, патогенез та клінічна картина основних захворювань органів кровообігу: атеросклероз, ішемічна хвороба серця. Народжені та набуті вади серця. Ускладнення ішемічної хвороби серця: аневризма, хронічна серцева недостатність, порушення серцевого ритму. Принципи фармакотерапії атеросклерозу, ішемічної хвороби серця (стенокардія, інфаркт міокарду).

Етіологія, патогенез та клінічна картина основних захворювань органів кровообігу: гіпертонічна хвороба, симптоматичні гіпертонії, хронічна серцева недостатність,. Ускладнення гіпертонічної хвороби: гіпертонічні кризи, їх види.

Тема 4. Пропедевтика в ревматології. Основні симптоми та синдроми в ревматології. Основні захворювання сполучної тканини та дистрофічно- дегенеративних захворювань суглобів

Загальні та додаткові методи обстеження ревматологічного хворого: опит, огляд, дані фізикального обстеження (пальпація, перкусія, аускультация), рентгенодіагностика, клінічний та імунологічний аналіз крові, ультразвукове обстеження, біопсія тканин, електрокардіографія. Етіологія, патогенез, клінічний перебіг основних системних запальних захворювань сполучної тканини ревматоїдний артрит, системна

склеродермія, системний червоний вовчак, дерматоміозит, вузелковий періартеріїт. Гостра та хронічна ревматична лихоманка).

Основні методи обстеження хворого: опит, огляд, дані фізикального обстеження (пальпація, аускультация). Етіологія, патогенез, клінічний перебіг основних дистрофічно-дегенеративних захворювань суглобів (остеоартроз, лстеоророз, подагра). Основні методи обстеження хворого: опит, огляд, дані фізикального обстеження (пальпація, аускультация). Ускладнення захворювань суглобів: недостатність функції суглобів.

Тема 5. Пропедевтика в гематології. Симптоми та синдроми в гематології. Основні захворювання системи крові

Загальні та додаткові методи обстеження гематологічного хворого: опитування, огляд, дані фізикального обстеження (пальпація, перкусія, аускультация), клінічний аналіз крові, пунктах кісткового мозку, ультразвукове та рентгенологічне дослідження. Симптоми та синдроми основних захворювань системи кровотворення. Етіологія, патогенез та клінічна течія залізодефіцитної, гемолітичної та В12-фолієводефіцитної анемії.

Поняття про гемобластози: гострий лейкоз, хронічний мієлолейкоз, хронічний лімфолейкоз, ерітремія. Клінічний перебіг. Загальні принципи вибору препаратів для лікування гемобластозів.

Змістовий модуль 2. Пропедевтика в нефрології, гастроентерології, гепатології, ендокринології, імуноалергології

Тема 6. Пропедевтика в нефрології. Симптоми та синдроми в нефрології. Основні захворювання сечовидільної системи

Загальні та додаткові методи обстеження нефрологічного хворого: опитування, огляд, дані фізикального обстеження (перкусія, пальпація, аускультация), клінічний аналіз крові, клінічний аналіз сечі, аналіз сечі за Нечипоренком, аналіз сечі за Зимницьким, бактеріологічний аналіз сечі, біохімічний аналіз крові (креатинин, сечовина, залишковий азот), рентгенологічне, ультразвукове дослідження.

Симптоми та синдроми основних захворювань сечовивідної системи: ниркові набряки, ниркова артеріальна гіпертензія, гіпохромна анемія, ниркова недостатність.

Етіологія, патогенез та клінічна картина основних захворювань органів сечовивідної системи: гострий та хронічний пієлонефрити, гострий та хронічний гломерулонефрити, цистит, сечокам'яна хвороба, хронічна ниркова недостатність.

Тема 7. Пропедевтика в гастроентерології. Симптоми та синдроми в гастроентерології. Основні захворювання системи травлення.

Загальні та додаткові методи обстеження гастроентерологічного хворого: опит, огляд, дані фізикального обстеження (пальпація), фіброгастродуоденоскопія, встановлення кислотності шлункового соку, біопсія слизової оболонки, рентгенологічне дослідження. Етіологія, патогенез, симптоми та синдроми основних захворювань системи травлення

(хронічні гастрити, пептична виразка шлунку та дванадцятипалої кишки, рак шлунку, ентерит, коліт). Ускладнення пептичної виразки: кровотеча, малігнізація, перфорація, пенетрація.

Тема 8. Пропедевтика в гепатології. Симптоми та синдроми в гепатології. Основні захворювання печінки

Загальні та додаткові методи обстеження гепатологічного хворого: опитування хворого, огляд, дані фізикального обстеження (пальпація, перкусія, аускультация), біохімічний аналіз крові, ультразвукове та рентгенологічне дослідження. Етіологія, патогенез, симптоми та синдроми основних захворювань гепатобіліарної системи: гострий та хронічний холецистит, хронічний гепатит, цироз печінки, гепатоцелюлярна недостатність, дискінезія жовчовивідних шляхів. Етіологія, патогенез, симптоми та синдроми гострого та хронічного панкреатиту.

Тема 9. Пропедевтика в ендокринології. Симптоми та синдроми в ендокринології. Основні захворювання ендокринної системи

Загальні та додаткові методи обстеження пацієнтів із захворюваннями ендокринної системи: опитування хворого, огляд, дані фізикального обстеження (перкусія, пальпація, аускультация), вміст цукру крові, навантаженні проби, ультразвукове та рентгенологічне обстеження, вміст тиреоїдних гормонів, біохімічний аналіз сечі. Основні симптоми та синдроми в ендокринології. Етіологія, патогенез та клінічна картина захворювань щитоподібної залози (тиреотоксикоз, гіпотиреоз, аутоімунний тиреоїдит). Загальні напрямки терапії.

Етіологія, патогенез та клінічна картина цукрового діабету. Ускладнення цукрового діабету. Коми, їх види. Діабетичні ангіопатії. Інші ендокринні захворювання: ожиріння, статеві порушення, хвороба Іценко-Кушинга, феохромоцитома.

Тема 10. Пропедевтика в імуноалергології. Симптоми та синдроми в імуноалергології. Основні види імуноалергійної патології

Загальні та додаткові методи обстеження хворого з імуноалергійною патологією: опит хворого, огляд, клінічний аналіз крові, імунологічний аналіз крові. Основні симптоми та синдроми в імуноалергології: Етіологія, патогенез та клінічна картина гострих алергозів (кропив'янка, набряк Квінке, анафілактичний шок).

5. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Денна форма навчання				
	Усього	Лекц.	Практ.	Лабор.	Сам.р.
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Вступ до клініки внутрішніх хвороб. Методологія та техніка огляду хворого	8	2	-	2	6
Тема 2. Пропедевтика в пульмонології. Основні	9	2	-	2	6

симптоми та синдроми в пульмонології. Основні захворювання дихальної системи					
Тема 3. Пропедевтика в кардіології. Основні симптоми та синдроми в кардіології. Основні захворювання серцево-судинної системи (атеросклероз, ішемічна хвороба серця, гіпертонічна хвороба, хронічна серцева недостатність)	10	1	-	2	6
Тема 4. Пропедевтика в ревматології. Основні симптоми та синдроми в ревматології. Основні захворювання сполучної тканини та дистрофічно-дегенеративних захворювань суглобів	9	2	-	2	6
Тема 5. Пропедевтика в гематології. Симптоми та синдроми в гематології. Основні захворювання системи крові	8	1	-	-	6
Змістовий модуль 2. ПАТОФІЗІОЛОГІЯ ОРГАНІВ І СИСТЕМ					
Тема 6. Пропедевтика в нефрології. Симптоми та синдроми в нефрології. Основні захворювання сечовидільної системи	10	2	-	1	6
Тема 7. Пропедевтика в гастроентерології. Симптоми та синдроми в гастроентерології. Основні захворювання системи травлення	9	1	-	2	6
Тема 8. Пропедевтика в гепатології. Симптоми та синдроми в гепатології. Основні захворювання печінки	9	1	-	1	7
Тема 9. Пропедевтика в ендокринології. Симптоми та	9	2	-	2	6

синдроми в ендокринології. Основні захворювання ендокринної системи					
Тема 10. Пропедевтика в імуноалергології. Симптоми та синдроми в імуноалергології. Основні види імуноалергійної патології	9	2	-	-	5
Усього годин	90	16	-	14	60

6. Теми семінарських занять

Не передбачено

7. Теми практичних занять

Не передбачено

8. Теми лабораторних занять

№ п/п	Тематика	Кількість годин
1.	Основні методи обстеження хворих в клініці внутрішніх хвороб. Загальний огляд хворого.	2
2.	Пропедевтика в пульмонології. Основні симптоми та синдроми в пульмонології. Основні захворювання дихальної системи	2
3.	Пропедевтика в кардіології. Основні симптоми та синдроми в кардіології. Основні захворювання серцево-судинної системи (атеросклероз, ішемічна хвороба серця, гіпертонічна хвороба, хронічна серцева недостатність)	2
4.	Пропедевтика в ревматології. Основні симптоми та синдроми в ревматології. Основні захворювання сполучної тканини та дистрофічно-дегенеративних захворювань суглобів	2
5.	Пропедевтика в нефрології. Симптоми та синдроми в нефрології. Основні захворювання сечовидільної системи	1
6.	Пропедевтика в гастроентерології. Симптоми та синдроми в гастроентерології. Основні захворювання системи травлення	2

7.	Пропедевтика в гепатології. Симптоми та синдроми в гепатології. Основні захворювання печінки	1
8.	Пропедевтика в ендокринології. Симптоми та синдроми в ендокринології. Основні захворювання ендокринної системи	2
Усього:		14

9. Самостійна робота

№ п/п	Тематика	Кількість годин
1.	Етіологія, патогенез, клінічна картина та напрямки терапії бронхоектатичної хвороби. Етіологія, патогенез, клінічна картина та напрямки терапії сухого та ексудативного плевриту. Рак легень (загальне поняття, стадії, клінічна картина).	8
2.	Симптоматичні гіпертонії: ниркові, коарктація аорти, первинний альдостеронизм, синдром (або хвороба) Іценко-Кушинга, феохромоцитома, ініційовані лікарськими засобами.	6
3.	Етіологія, патогенез, клінічний перебіг дерматоміозиту, вузелкового періартеріїту, системної склеродермії.	8
4.	Етіологія, патогенез та клінічна течія гемолітичної анемії. Етіологія, патогенез та клінічна течія еритремії.	6
5.	Етіологія, патогенез, клінічний перебіг та напрямки терапії циститу.	6
6.	Етіологія, патогенез, клінічний перебіг танаяпрямки терапії ентериту і коліту. Рак шлунку (загальне поняття, стадії, клінічна картина)	8
7.	Етіологія, патогенез, клінічна картина та напрямки терапії гострого та хронічного панкреатиту.	6
8.	Етіологія, патогенез та клінічна картина аутоімунного тиреоїдиту Етіологія, патогенез, клінічна картина ендокринних захворювань: ожиріння, статевих порушень, хвороби Іценко-Кушинга, феохромоцитоми.	6
9.	Лікарська хвороба (етіологія, патогенез, клінічна картина).	6
Усього:		60

10. ІНДЗ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Пропедевтика внутрішніх хвороб» – це вид науково-дослідної роботи, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або один із змістових блоків навчального курсу.

Вид ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

✓ наукове дослідження у вигляді творчого проекту (машинописний варіант, відеоряд у вигляді презентації у програмі PowerPoint), що охоплює змістовий блок одного із модулів – 10 балів.

Орієнтовна структура ІНДЗ – вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаних джерел. Один із додатків – презентація у програмі PowerPoint.

Критерії оцінювання наукового дослідження у вигляді творчого проекту

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети і завдань дослідження	1 бали
2.	Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності	2 бали
3.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	2 бали
4.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки	1 бали

	(якщо вони є), список використаних джерел)	
5.	Розроблення і захист наукового проекту у програмі PowerPoint (Презентація)	2 бали
6.	Прилюдний захист творчого проекту	2 бали
Разом		10 балів

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Пропедевтика внутрішніх хвороб».

Здобувач може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 10 балів.

11. Методи навчання

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
- МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);
- МН7 – індивідуальна навчально-дослідна робота.

12. Методи оцінювання результатів навчання

- МО2 – усне або письмове опитування
- МО3 - колоквиум,
- МО4 – тестування;
- МО6 – реферати, есе;
- МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- МО9 – захист лабораторних робіт;
- МО10 – залік.

13. Засоби діагностики результатів навчання

- Стандартизовані тести
- Аналітичні звіти, реферативна робота
- Презентації результатів виконання завдань та досліджень

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК02.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	РН07.	Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв'язки різних елементів.	МН 1,2,3,5,6.	МО 1,4,7.
ЗК06.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	РН09.	Аналізувати і застосовувати сучасні науково-доказові дані для виконання професійних завдань.	МН 1,3,4,5.	МО 2,4,6,7.
СК01.	Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові і пов'язані з ними функції, що забезпечують активність і участь особи.	РН07.	Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв'язки різних елементів.	МН 1,2,3,5, 6,7.	МО 1,2,4,7,9.
СК02.	Здатність враховувати у практичній діяльності медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з	РН07.	Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти	МН 2,3,5,7.	МО 1,2,4,7,9.

	практикою фізичної терапії		та враховувати зв'язки різних елементів.		
СК4.	Здатність виконувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії для збору якісних (спостереження, опитування), і кількісних (вимірювання та тестування) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю.	РН 11.	Застосовувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії; використовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі; оцінювати отриману інформацію.	МН 1,2,3,5,6, 7.	МО 1,2,4,7.

14. Критерії оцінювання результатів навчання

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	А	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні	Високий (творчий)	відмінно	зараховано

			здібності			
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивний-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовільно	не зараховано

1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовільно	не зараховано
------	---	--	---	-----------------------------------	--------------	---------------

15. Розподіл балів, що присвоюються здобувачам вищої освіти

МОДУЛІ										ІНДЗ	Модульні контрольні роботи	Підсумкове тестування	Всього
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10				
6	5	5	6	5	6	5	6	5	6	10	15	20	100

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

16. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни представлено в системі Moodle та складається:

1. Робоча програма навчальної дисципліни, силабус.
2. Опорний конспект лекцій.
3. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи.
4. Методичні рекомендації до лабораторних занять з дисципліни.
5. Тестові завдання для здійснення проміжного контролю знань з дисципліни.
6. Завдання для здійснення підсумкового контролю знань з дисципліни.

17. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Київська школа терапевтів: внесок видатних вітчизняних клініцистів В.П.Образцова, Т.Г.Яновського, М.Д. Стражеска, В.М.Іванова, В.Х.Василенка, М.М. Губергриця в розвиток клінічної медицини.
2. Методологічні принципи діагностики внутрішніх захворювань.
3. Основні методи діагностики внутрішніх хвороб.
4. Схема розпитування обстежуваного. Основні структурні частини анамнезу.
5. Послідовність проведення загального огляду хворого.
6. Типи тілобудови та основні їх критерії.
7. Послідовність пальпації лімфатичних вузлів та характеристика отриманих даних.
8. Правила проведення огляду голови та шиї.
9. Послідовність проведення огляду тулуба та кінцівок.
10. Статичний огляд грудної клітки, діагностичне значення основних симптомів.
11. Динамічний огляд грудної клітки, діагностичне значення основних симптомів.
12. Огляд передсерцевої ділянки, діагностичне значення основних симптомів.
13. Послідовність проведення огляду живота, визначення основних симптомів.
14. Основні властивості пульсу, правила та послідовність їх визначення.
15. Правила вимірювання артеріального тиску. Визначення систолічного та діастолічного тиску за методом Короткова, розрахунок пульсового, середньодинамічного тиску.
16. Пальпаторне дослідження грудної клітки: послідовність проведення, клінічне значення основних симптомів.
17. Пальпаторне дослідження передсерцевої ділянки, визначення клінічного значення знайдених симптомів.
18. Поверхнева пальпація живота: алгоритм проведення та аналіз отриманих даних.
19. Теоретичні засади та принципи глибокої методичної ковзної пальпації живота за методом Образцова-Стражеска.
20. Пальпаторне дослідження сигмоподібної, сліпої кишки, термінального відділу здухвинної кишки, їх властивості в нормі.
21. Правила пальпації висхідної та низхідної ободової кишки, їх властивості в нормі.
22. Методи визначення нижньої межі шлунка.
23. Пальпаторне дослідження поперечної ободової кишки, основні властивості.
24. Правила пальпації печінки, діагностичне значення основних симптомів.
25. Пальпаторне дослідження селезінки.
26. Способи визначення наявності рідини у черевній порожнині.
27. Послідовність проведення порівняльної перкусії легень. Основні перкуторні тони та механізм їх формування.

28. Алгоритм проведення топографічної перкусії легень. Топографічні параметри легень в норма та при патології.
29. Перкуторне дослідження серця - відносна серцева тупість: нормальні межі та їх зміщення при змінах камер серця.
30. Перкуторне дослідження серця - абсолютна серцева тупість: нормальні межі та їх зміщення внаслідок серцевих та позасерцевих причин.
31. Перкуторне визначення судинного пучка, його діагностичне значення.
32. Перкусія печінки за методом Образцова: послідовність проведення, параметри в нормі та при патології.
33. Перкусія печінки за методом Курлова: послідовність проведення, параметри в нормі та при патології.
34. Перкуторне визначення меж селезінки. Правила проведення, причини збільшення селезінки.
35. Аускультация легень - визначення основних дихальних шумів, їх якісних та кількісних змін.
36. Аускультация легень - визначення додаткових дихальних шумів, класифікація, алгоритм характеристики аускультативної картини легень.
37. Механізми утворення та різновиди хрипів, їх діагностичне значення.
38. Основні причини утворення крепітації та шуму тертя плеври. Їх діагностичне значення та способи диференціювання.
39. Правила та послідовність дослідження бронхофонії, її діагностичне значення.
40. Аускультация серця - серцеві тони, механізм їх формування та зміни за силою і тембром.
41. Розщеплення та роздвоєння серцевих тонів, поняття про акцентування II тону.
42. Додаткові серцеві тони - ритм перепілки та ритм галоу.
43. Аускультация серцевих шумів: класифікація та умови їх виникнення.
44. Аускультация серцевих шумів: послідовність - характеристики, відмінності між органічними та функціональними шумами.
45. Діастолічні функціональні шуми (Флінта, Кумбса, Грехема-Стіла): умови виникнення та діагностичне значення.
46. Правила аналізу ЕКГ. Підрахунок ЧСС та визначення положення електричної осі серця.
47. ЕКГ-ознаки порушень автоматизму.
48. ЕКГ-ознаки порушень збудливості. Диференціація основних видів екстрасистол.
49. ЕКГ-ознаки порушень провідності. Класифікація порушень провідності.
50. ЕКГ-ознаки миготливої аритмії та фібриляція передсердь. Механізми їх виникнення.
51. Синдром ущільнення легеневої тканини: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
52. Синдром підвищення повітряності легень: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.

53. Синдром накопичення рідини в плевральній порожнині етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
54. Синдром накопичення повітря в плевральній порожнині; етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
55. Синдром бронхіальної обструкції: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
56. Синдром болю в серці: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
57. Синдром недостатності кровообігу: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
58. Синдром лівошлуночкової серцевої недостатності: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
59. Синдром правошлуночкової серцевої недостатності: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
60. Синдром судинної недостатності: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
61. Синдром артеріальної гіпертензії: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
62. Диспепсичний синдром: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
63. Дисфагічний синдром: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
64. Типи дискінезії жовчовивідних шляхів: основні клінічні прояви, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
65. Синдром портальної гіпертензії: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
66. Синдром жовтяниці: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
67. Синдром шлунково-кишкової кровотечі: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
68. Нефротичний синдром: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
69. Сечовий синдром: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
70. Синдром гострої ниркової недостатності етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
71. Синдром хронічної ниркової недостатності: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
72. Анемічний синдром; етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
73. Гіперпластичний синдром при хворобах органів кровотворення: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
74. Геморагічні синдроми: класифікація, патогенез, клінічні та лабораторні методи діагностики.

75. Гієртиреоїдний синдром: основні причини, клінічні прояви, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
76. Гіпотиреоїдний синдром: основні причини, клінічні прояви, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
77. Бронхіти: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика. 78. Бронхоектатична хвороба: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
79. Бронхіальна астма: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика. 80. Емфізема легень: симптоматика, діагностика.
81. Госпітальна та позагоспітальна пневмонії: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
82. Сухий та ексудативний плеврити: симптоматика, діагностика.
83. Рак легень: основні клінічні форми, симптоматика, діагностика.
84. Мітральні вади серця: основні клінічні прояви, діагностика.
85. Аортальні вади серця: основні клінічні прояви, діагностика.
86. Ішемічна хвороба серця: основні клінічні прояви та діагностика стенокардії.
87. Ішемічна хвороба серця: основні клінічні прояви та діагностика гострого інфаркту міокарда.
88. Гіпертонічна хвороба: сучасна класифікація, клінічні прояви, діагностика.
89. Симптоматична артеріальна гіпертензія: класифікація; дані фізикального, інструментального та лабораторного обстеження, які дозволяють запідозрити вторинну артеріальну гіпертензію.
90. Хронічний гастрит: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
91. Виразкова хвороба шлунка та 12-палої кишки: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
92. Хронічний холецистит та холангіт: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
93. Жовчнокам'яна хвороба: стадії розвитку, симптоматика, діагностика.
94. Гепатити: сучасна класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
95. Цирози печінки: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
96. Гострий та хронічний гломерулонефрит: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
97. Гострий та хронічний пієлонефрит: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
98. Анемії: класифікація, основні синдроми.
99. Цукровий діабет: класифікація, основні симптоми та синдроми, лабораторна діагностика.

18.Рекомендована література

Основна література

1. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини: навчальний посібник / А.С. Свінціцький. К.: ВСВ «Медицина», 2019. 1008 с.
2. Москаленко В.Ф., Сахарчук І.І., Дудка П. Ф. та ін. Пропедевтика внутрішніх хвороб. Київ: Книга плюс, 2007. 632 с.

3. Основи клінічної медицини: симптоми і синдроми в практичній фармації: навч. посібник. / за ред. І.А. Зупанця, В.П. Черниха. Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2010.

4. Основи медичних знань та методи лікування за Девідсоном. У 2-х томах / За ред. Кристофера Р.В. Едвардза, Існа А.Д. Бавчера. Київ: УКСП "Кобза", 1993. Т.1 – 584с., Т.2 – 652 с.

5. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. О.Г. Яворського. 6-е вид., випр. і допов. Київ: ВСВ «Медицина», 2020. 552 с.

Допоміжна

6. Клінічна імунологія / Ю.І. Бажора, В.М. Запорожан, В.Й. Кресюн, І.М. Годзієва. Одеса: Одес. Держ. Мед. Ун-т., 2000.– 384 с.

7. Методика обстеження терапевтичного хворого: навч. посіб. / С.М.Андрейчин, Н.А.Бількевич, Т.Ю.Чернець. Тернопіль: ТДМУ, 2016. 260 с.

8. Розпитування та фізикальне обстеження хворого терапевтичного профілю: Навч. посіб. для студ. III-IV курсів мед. вузів / В. Є. Нейко, І. В. Тимків, М. В. Близнюк [та ін.]. –Ів.-Франківськ : ІФНМУ, 2016. 142 с.

9. Спішин А.В. Пропедевтика внутрішніх хвороб з доглядом за терапевтичними хворими. К. 2015. 768с.

10. Методи об'єктивного обстеження в клініці внутрішніх хвороб: навч. посіб. / О.О. Якименко, О.Є. Кравчук, В.В. Ключко та ін. Одеса, 2013. 154 с.

11. Ковальова ОМ., Сафаргаліна-Корнілова Н.А. Пропедевтика внутрішньої медицини. Київ: Медицина, 2010. 750с.

12. Macleod's Clinical Examination / Ed. G.Douglas, F.Nicol, C.Robertson.– 13th ed.– Elsevier. 2013. 471 p.

13. Bates' Guide to Physical Examination and History Taking /Ed. Lynn S. Bickley, Peter G. Szilagyi. – Wolters Kluwer, 2017. 1066 p.

19.Інформаційні ресурси

1. http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_standardsofmedicalaid/

2. <http://www.pharmel.kharkiv.edu>

3. <http://www.tests.nuph.edu>

Робоча програма перезатверджена на засіданні кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії без змін і доповнень на 2025 – 2026 н.р. у зв'язку зі зміною розподілу навчального навантаження. Протокол від “ 22 ” вересня 2025 року № 9.